

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2021/22:56

Fredagen den 23 september

§ 1 Transport, telekom och energi
Statsrådet Khashayar Farmanbar
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport,
telekommunikation och energi den 9 september 2022
Information och samråd inför extrainsatt möte i Europeiska
unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 30
september 2022

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar alla hjärtligt välkomna till dagens sammanträde med EU-nämnden, det sista för denna mandatkonstellation.

Med dessa ord lämnar jag ordet till statsrådet Khashayar Farmanbar med medarbetare, som vi naturligtvis också hälsar hjärtligt välkomna till dagens EU-nämndssammanträde. Vi inleder med återrapporten.

Anf. 2 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Herr ordförande! Nämnden har tagit del av den skriftliga rapporten från det extrainsatta rådsmötet den 9 september. Vi har en del annat att diskutera, men jag svarar gärna på frågor om ni har några angående denna rapport.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Det verkar inte så. Vi tackar för och noterar informationen.

Vi går över till dagordningspunkt 3, Rådets förordning om en krisintervention för att hantera de höga energipriserna. Det är ett beslutsärende.

Anf. 4 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Herr ordförande! Vid det extrainsatta energiministermötet väntas rådet nå en politisk överenskommelse om kommissionens förslag till rådsförordning om åtgärder för att hantera de höga energipriserna. Kommissionen föreslår bland annat åtgärder för minskad elförbrukning, ett tillfälligt intäktstak för vissa kraftslag och ett solidaritetsbidrag från fossila sektorer.

Nämnden har tagit emot ett förslag till svensk ståndpunkt. Sammanfattningsvis kan sägas att regeringen anser att gasprisets påverkan på elpriset behöver minska och välkomnar förslaget till rådsförordning.

Det är viktigt att EU är enigt om åtgärder för att göra EU oberoende av rysk gas.

Regeringen anser att förslaget om koordinerad minskad elförbrukning är prioriterat för att minska gasprisets påverkan på elpriset. Regeringen ser därför fördelar med bindande krav på medlemsstatsnivå. Det är viktigt att ambitionsnivån i den delen av förslaget förblir hög samtidigt som hänsyn kan tas till exempelvis temperaturvariationer.

Vidare anser regeringen att det är viktigt att förslaget om intäktstak utformas så att försörjningstryggheten bibehålls eller stärks och inte riskerar att minska svensk elproduktion eller hindra att den kan öka på kort sikt. Efter överläggningen i näringsutskottet i onsdags vill jag även lägga till att biobaserad kraftvärme bör undantas från intäktstaket. Det ska vara möjligt för medlemsstater att göra undantag från intäktstaket för kraftslag om det behövs på grund av lokala omständigheter för att upprätthålla försörjningstryggheten i elsystemet.

Det är också viktigt att regelverket inte minskar incitamenten för att investera i fossilfri elproduktion, och den gröna omställningen ska kunna värnas. Förslaget bör även ta hänsyn till de prissäkringsavtal, så kallade PPA, som finns på marknaden.

Regeringen anser också att rådsförordningen bör inkludera bestämmelser om användning av flaskhalsintäkter för att finansiera nödatgärder för slutanvändare. Vi är hoppfulla om framgång i förhandlingarna i denna del.

Vad gäller förslaget om solidaritetsbidrag har regeringen inget att erinra mot själva syftet med förslaget. Kommissionen anser att förslagens rättsliga grund är artikel 122 i EU-fördraget, och rådets rättstjänst har uttryckt stöd för detta mot bakgrund av bland annat den exceptionella situationen och att de föreslagna krisåtgärderna är temporära. Det kan dock ifrågasättas om just artikel 122 i EU-fördraget är rätt rättslig grund för solidaritetsbidraget och intäktssidan i det tillfälliga intäktstaket. Dessa delar av förslaget behöver lagregleras i Sverige och får inte vara retroaktiva om de ska tillämpas i Sverige, enligt svensk lagstiftning. Detta beror på att förslaget i dessa delar enligt vår grundlag formellt bör anses vara en skatt. Regeringen anser att förordningen ska ha en utformning som inte skapar problem i förhållande till svensk grundlag.

Slutligen anser regeringen att förslagen bör vara kostnadseffektiva och undvika onödiga administrativa bördor.

Anf. 5 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Tack, statsrådet, för detta och för konstruktiva diskussioner i utskottet häromdagen! Jag tycker att statsrådet redogjorde väl för hur diskussionerna föll ut.

Jag har en kompletterande fråga som gäller balansen. Det kommer nya uppdaterade dokument hela tiden, så jag tror att det är viktigt att ha många saker som finns i ståndpunkten med sig nu. När det gäller att upprätthålla balansen mellan elförbrukning och elproduktion i elsystemet har jag förstått det på det viset att Svenska kraftnät köper in stödtjänster. Det kallas balansmarknad. Jag undrar om statsrådet har uppfattat ifall balansmarknaden träffas av det så kallade intäktstaket eller inte, för om den gör det kan det minska incitamenten att bidra på balansmarknaden.

Anf. 6 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för dragningen!

Det är ett annorlunda läge som vi har här i höst, och vi har många saker att ta hänsyn till. De höga elpriserna är en av de saker som har skjutit i höjden och som såklart är oerhört bekymmersamma.

Det förslag som rör bindande energibesparingsåtgärder är positivt, och det kommer att bli oerhört viktigt att varje land genomför det. Att spara energi kan också få stor påverkan på energipriserna.

När det gäller införandet av pristak tycker vi att det är lite bekymmersamt att man inte har någon form av konsekvensanalys. Det kommer att kunna få stora konsekvenser på energimarknaden, och vi anser att den kortsiktiga och tidsbegränsade åtgärden riskerar att skapa negativa följd effekter. Finns det några diskussioner kring vilka konsekvenser detta får, och hur ställer sig statsrådet till dessa delar?

Att solidaritetsbidraget inte ska vara bindande är oerhört viktigt, så att vi i respektive land har möjlighet att göra vad vi kan i dessa delar.

Att vi behöver vidta extraordinära åtgärder i vinter för att energipriserna inte ska drabba hushåll, näringsliv, föreningsliv och andra på ett oproportionerligt sätt är det ingen som är emot. Däremot måste det göras på ett sådant sätt att vi inte riskerar att på lång sikt fördärva våra förutsättningar att göra en bra omställning.

Anf. 7 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för redogörelsen!

Det är otroligt viktigt att vi hittar ett sätt att sänka elpriserna och samtidigt öka de förnybara energislagen i elproduktionen. Det jag nu vill göra är att lyfta fram den avvikande ståndpunkt som Vänsterpartiet hade i utskottet. Vi menar att regeringen borde driva att Sverige ska kunna införa Sverigepriser.

Anf. 8 MARIA GARDFJELL (MP):

Jag tackar för redogörelsen.

Vi i Miljöpartiet är väldigt glada över det starka fokus som finns på energisparåtgärder och energieffektivisering. Man får inte stirra sig blind bara på elpriserna, utan energieffektivisering och energisparande är också ett viktigt moment i arbetet för att få ned hushållens kostnader för energi.

Miljöpartiet har tydligt pekat på att det finns en risk att det blir fossila subventioner när man arbetar med viktiga åtgärder inom detta område, men vi ser att regeringens skrivningar har tagit hänsyn till de diskussioner som har funnits de senaste veckorna. Därför kommer vi att stödja regeringens ståndpunkt.

Anf. 9 BENGT ELIASSON (L):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Jag har en liten kompletterande fråga när det gäller solidaritetsbidraget. Jag hittar inte någon direkt koppling till fördelningen av pengar, utan det står endast att de ska användas i medlemsstaterna. Vad är regeringens syn när det gäller att solidaritetsbidraget för svensk del ska stanna i Sverige och arbeta här? Annars finns en risk att Sverige blir en enorm nettoinbetalare i systemet. Eftersom vi sannolikt kommer att ha en stor del

av intäktsidan blir utgiftssidan också stor. Vad är regeringens syn på detta?

Anf. 10 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Herr ordförande! Jag tackar ledamöterna för väldigt bra frågor.

Jag börjar med frågan angående balansmarknaden. Som det ser ut träffas balansmarknaden i dag, men bara energiersättningen, alltså megawattimmarna, inte kapacitetsersättningen, alltså megawatt, om man ska vara teknisk. Regeringen anser att balansmarknaden bör kunna undantas från taket.

När det gäller pristaket och de konsekvenser som Centerpartiet frågade om är det en tillfällig åtgärd. Det pågår en längre diskussion i EU med kommissionen kring en omdesign av både elprismarknaden och energiprismarknaden, men det är alltså en längre diskussion. Detta är också ett svar till Vänsterpartiet om Sverigepriserna, för i den diskussionen lyfts den typ av åtgärder upp som skulle kunna likna det förslaget. Där behövs dock en lite längre analys, anser kommissionen, och ärligt talat även regeringen. Därför finns den diskussionen där. Det gäller tillfälliga åtgärder som ska fungera här och nu, och därför finns inte den nivån av konsekvensanalyser.

Man kan dock säga att den prisnivå som legat i förslaget är 1,80 kronor per kilowattimme, som pristaket anses vara. Vi har väldigt få, om knappt några, kraftslag som producerar el för över en krona per kilowattimme, förutom biogas, som också ska undantas enligt vår lag. Detta gör att det i praktiken inte kommer att bli den typen av hinder för vårt kraftslags produktion, och därför tycker vi att balansen är bra.

Jag tackar Miljöpartiet för stödet. Jag konstaterar, precis som både Energiforsk och våra tjänstemän på Regeringskansliet och kommissionens tjänstemän, att en koordinerad efterfrågeminskning avsevärt skulle sänka priserna. Bara för att ge en bild av det hela: Marginalprissättningsmodellen gör att när gasen, som är väldigt dyr, kommer in i vår energimix ökar priserna. Om man koordinerat kan minska efterfrågan för svensk del skulle gasen inte komma in i vår energimix, och därmed skulle man helt kunna bli av med gasens påverkan på våra energipriser. Men för att detta ska fungera – eftersom det är som ett vattenkärll med rör emellan – behöver det ske koordinerat på EU-nivå och inte bara i vårt eget land. Annars skulle effekten försvinna i något annat land som använder den besparing som vi skulle göra. Därför skulle alla behöva göra det, och därmed är den väldigt viktig.

När det gäller den sista frågan, från Liberalerna, angående stödbidraget stämmer det. Vår bild är att det ska stanna i Sverige. Det är vår ståndpunkt. Det är också vår tolkning, även om vi har begärt att få det förtydligat. Det är så vi ser på detta nu.

Anf. 11 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med avvikande ståndpunkt anmäld från Vänsterpartiet.

Vi tackar statsrådet för närvaron. Vi tackar också för gott samarbete under de månader som statsrådet har varit i tjänst och önskar lycka till med allt – och framför allt en trevlig helg till dig och medarbetarna. Tack för i dag!

§ 2 Jordbruks- och fiskefrågor
Statssekreterare Oskar Magnusson
Återrapport från Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske
den 18 juli 2022
Återrapport från informellt ministermöte den 16 september 2022
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
jordbruk och fiske den 26 september 2022

2021/22:56
23 september

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Oskar Magnusson med medarbetare välkomna till punkten Jordbruks- och fiskefrågor. Vi inleder med återrapporterna från den 18 juli och 16 september.

Anf. 13 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

God morgon, herr ordförande! Handlingar avseende återrapporter har översänts. Jag tänkte inte säga så mycket om dem men är beredd att svara på frågor.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor. Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går över på dagordningspunkt 3 under Icke lagstiftande verksamhet och Jordbruk: Läget när det gäller jordbruksproduktionen och logistiken inom jordbruket i Ukraina och förbindelserna med EU. Det här är en informations- och diskussionspunkt.

Anf. 15 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Herr ordförande! Det här är en viktig punkt och en punkt som har varit återkommande under egentligen hela det här året. Utvecklingen av jordbruket i Ukraina och logistiken till och från Ukraina har ju stor betydelse för försörjningstryggheten när det gäller livsmedel, inte bara i Ukraina utan även globalt. Det handlar framför allt om försörjningen av spannmål, men även produktion av och tillgång till handelsgödsel påverkas.

Vid ministermötet nästa vecka kommer EU-kommissionen att informera om situationen. I diskussionen förväntas ministrarna diskutera hur den nuvarande situationen påverkar marknadsförutsättningarna för spannmål samt hur arbetet med solidaritetskorridorerna EU–Ukraina har fungerat och vilka åtgärder som kan vidtas för att säkra fortsatt bilateral handel och global livsmedelstrygghet när det är kris.

Regeringen anser att EU så långt det är möjligt bör bidra och koordinera insatser som kan säkerställa fortsatt produktion av jordbruksprodukter och en fungerande logistik till och från Ukraina. Kommissionens initiativ med solidaritetskorridorer har välkomnats av regeringen, och initiativet har även gett resultat. Totalt, enligt de senaste siffror vi har, har 11,6 miljoner ton spannmål kunnat transporteras via dessa solidaritetskorridorer, varav nära 3 miljoner ton under augusti. Detta är dock inte tillräckligt, utan mer kommer att behöva göras. EU-kommissionens koordinering av arbetet är central för att insatserna ska förbli effektiva.

När det gäller effekterna på marknaderna anser regeringen att tillgången till handelsgödsel inför kommande växtodlingssäsong är en utmaning. Här anser regeringen att ytterligare åtgärder behöver vidtas på EU-nivå.

Anf. 16 JOHN WIDEGREN (M):

Ordförande! Jag har egentligen ingen avvikande ståndpunkt eller något liknande. Jag tycker att det är bra att man har lyft in tydligheten i att EU behöver ta ett ansvar för insatsmedel, framför allt växtnäring. Hör man av sig i dag till de stora aktörerna finns det inte växtnäring att få tag på, tror jag, på den svenska marknaden. Skulle vi fortsätta på den här nivån innebär det en kraftig sänkning av nästa års skörd, som man just nu sår och lägger grunden för.

Det är jätteviktigt att regeringen markerar i den här frågan. Man behöver komma till någon form av resultat i diskussionerna ganska snart, för branschen behöver också få veta vad som kommer att gälla under nästa år. Vi ser ju vilka kraftiga marknadsvängningar vi har hela tiden. Statssekreteraren nämnde att korridoren fungerar och att spannmål kommer ut, men efter Putins senaste i alla fall muntliga upptrappning har marknadspriserna rusat igen. Det är alltså en osäker situation just nu, och EU behöver hela tiden sätta ned foten och vara ledande i detta. Då kan Sverige gott vara ledande i diskussionen på EU-nivå.

Anf. 17 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för genomgången.

Statssekreteraren sa att detta är en fråga som återkommit under hela året, och det stämmer ju. Vänsterpartiet har tidigare haft en avvikande ståndpunkt där vi har pratat om den gemensamma jordbrukspolitiken, som vi menar inte har varit ändamålsenlig. Det jag kan konstatera nu är att detta ärende mycket mer fokuserar på Ukraina, utan att vare sig kommissionen eller för den delen regeringen pratar om den gemensamma jordbrukspolitiken. Jag ser därför inget större behov att nu återigen lägga fram den avvikande ståndpunkten. Den gäller naturligtvis fortfarande, men inte i förhållande till det här ärendet.

När vi pratar om behovet av att säkra gödseltillgången i EU inför kommande växtodlingssäsong tycker jag däremot att det är viktigt att påpeka att det måste vara ett gödsel som minskar klimatpåverkan, att vi alltså jobbar aktivt med att minska klimatpåverkan och krisen för biologisk mångfald och även fortsätter att arbeta för en ökad självförsörjning.

Konstgödsel är en ändlig resurs, och vi behöver hitta ett annat sätt att gödsla. Därför skulle jag önska att regeringens ståndpunkt också kunde innehålla någonting om att det inte ska påverka klimatet eller den biologiska mångfalden när vi säkrar gödseltillgången.

Anf. 18 MARIA GARDFJELL (MP):

Ordförande! Jag vill fylla på där Ilona Szatmári Waldaus resonemang slutade och tala om växtnäringsfrågorna. Det är naturligtvis oerhört viktigt att vi har en politik som stöder Ukraina, som håller uppe garden och sanktionerna mot Ryssland och som stärker det svenska jordbruket. Det tror jag att alla är överens om i det här rummet.

Samtidigt är frågan om växtnäring egentligen dubbel. Det är både en energifråga och en jordbrukspolitisk fråga. Konstgödsel har ju en stor negativ effekt, nämligen att det är den absolut största klimatboven i jordbruket. Men det är också en produkt där Europa är extremt beroende av import både från Ryssland och från Belarus. Det gäller både konstgödsel som produkt och energi för att tillverka konstgödsel.

Effekten av förhandlingarna om solidaritetskorridorer och om möjligheter att exportera spannmål från Ukraina blev från FN:s sida också vissa lättnader kopplade till exporten från Ryssland av konstgödsel. Men jag tycker ändå att Sverige här behöver ha en aktiv roll i EU och peka på att vi måste arbeta inom EU för att skapa alternativa lösningar. Det är därför väldigt tråkigt att man har varnat för eller till och med meddelat att vissa av produktionsanläggningarna för konstgödsel i Europa kommer att läggas ned. Det måste ju ändå ses som ett väldigt dåligt resultat av det som drivs.

Samtidigt är det naturligtvis viktigt att inte bara säkra gödseltillgången i största allmänhet utan också utveckla jordbruket, så att vi kan upprätthålla ett starkt och effektivt jordbruk med metoder där vi inte använder konstgödsel. Sverige behöver på ett tydligt sätt peka på hur den gröna given kan bidra till det.

Jag undrar hur man från regeringens sida resonerar kring att stärka hela det här området – säkra gödseltillgången, skapa bättre tillgång på fossilfri gödsel, skapa förutsättningar för enskilda lantbrukare och för jordbruket i stort att använda metoder som gör att vi klarar oss även om vi har begränsningar i gödseltillgången samt använda naturgödsel mer effektivt.

Anf. 19 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för föredragningen. Att vi fick igång solidaritetskorridorerna, så att det återigen går att exportera från Ukraina, är väldigt skönt, både för Ukraina och såklart för dem som drabbades hårt av att Ryssland stängde de dörrarna.

Det som är intressant att fundera på är att det finns en eftersläpning. Det var ju ett antal månader då man inte hade möjlighet till export. Hur ser förutsättningarna ut vad gäller den eftersläpningen av exporten? Gör solidaritetskorridorerna det möjligt att komma i kapp, eller är det en eftersläpning som kommer att finnas över tid? Precis som John Widegren tog upp finns det bekymmer kopplade till tillgång på växtnäring och liknande. Men vilka bekymmer är det som Ukraina har i sin produktion i nuvarande läge? Jag gissar att det kan vara fler saker än vad vi har här i Sverige och övriga EU.

Anf. 20 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Herr ordförande! Jag tackar för kloka frågor. Jag börjar med att säga något om handelsgödsel och försöka besvara de frågor som kom på det temat.

En viktig utgångspunkt är att den globala efterfrågan och tillgången på livsmedel här och nu är beroende av tillgången på handelsgödsel, både för att vi ska ha mat på hyllorna i vår del av världen och för att förhindra svält i utvecklingsländer.

Sedan behövs det självfallet, vilket också har sagts, parallellt med detta en fortsatt utveckling av såväl precisionsjordbruk som anpassade

odlingssystem. Både i Sverige och i andra länder finns det intressanta och lovande industriinnovationsprojekt som syftar till att ta fram nya hållbara gödningsmedel. Det är oerhört viktigt. Som jag tror att ni har noterat gav vi för några veckor sedan uppdrag till berörda myndigheter om att jobba vidare på detta. Det är en utveckling som absolut inte får glömmas bort i det läge som vi nu befinner oss i.

John Widegren hade en uppmaning om att det här också måste leda till verkstad och resultat. Ett sådant mer konkret resultat av diskussionerna gällande tillgången på handelsgödsel är ett förslag från EU-kommissionen om borttagande av importtullar på ammoniak och urea. Förslaget kommer att diskuteras i en rad arbetsgrupper nästa vecka, den 28 september, och därefter på ministernivå – i vilken konstellation är inte helt klart. EU-kommissionen är helt på det klara med att detta är brådskande och att det är viktigt att det träder i kraft så snart som möjligt. Det här är *ett* sätt att minska produktionskostnaderna. Sedan kommer det i mångt och mycket att handla om tillgången på gas till de här industrierna. Det är diskussioner som förs i andra konstellationer än denna, men det är oerhört viktigt att även de faller ut väl.

Det kom också frågor om huruvida solidaritetskorridorerna räcker till. Vi tycker att den utveckling som skett på senare tid och siffrorna för augusti är lovande, men vi är i dag inte uppe på en sådan nivå att vi kan säga att de räcker till. Det finns fortsatt ett ganska stort behov av att få ut förra årets skörd och sedan komma upp till en nivå som är hållbar. Min kollega Lars Olsson har bättre koll på siffrorna, så han kan komplettera svaret.

Anf. 21 Departementsrådet LARS OLSSON:

Jag ska nämna lite kort hur det ser ut. Från förra växtodlingssäsongen ligger det kvar nära 12 miljoner ton som ska ut från lager i Ukraina. Sedan tillkommer årets skörd. Arealen har minskat med ungefär 25 procent i Ukraina jämfört med normal skörd. Det är ändå en ganska betydande kvantitet, även om det är betydligt mindre än förra året. Man räknar med att ungefär 6 miljoner ton per månad behöver komma ut från Ukraina. I augusti var man ganska nära med 4,6 miljoner ton. Det här bygger på att en stor del går via båt från Svarta havet, så avtalet mellan Turkiet, Ukraina och Ryssland är avgörande.

Vad gäller solidaritetskorridorerna finns det just nu ett antal flaskhalsar vid gränsövergångar. Det saknas materiel. Man vill ha ytterligare vägar för att få ut spannmålen. Om man lyckas med det kommer man att kunna få ännu större effekt. Det är bland annat det som diskussionerna handlar om just nu.

Det ställdes också en fråga om situationen i Ukraina. Det blir ett samlat stöd från många medlemsländer, framför allt grannländerna, för att se till att de har insatsmedel. Det är ett bra arbete som koordineras på ett bra sätt från EU:s sida, men det kan göras ännu bättre.

Anf. 22 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

En sista poäng: Givet läget i kriget just nu är det här också en fråga om uthållighet. Precis som när vi diskuterar vapensystem och annat bistånd är detta något som kommer att behöva fortsätta över tid. Det är inte så att vi kan skicka en bulk med materiel eller produkter och att behovet sedan är

fyllt, utan måste vi också säkerställa att det finns ett långsiktigt åtagande och en vilja inom EU att fortsätta stötta även på detta område.

2021/22:56
23 september

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statssekreteraren och departementsrådet för förtydliganden och kommentarer.

Vi noterar och tackar för informationen och konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Fiskemöjligheter för 2023: fiskbestånd som delas med Förenade kungariket. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 24 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Herr ordförande! Vi byter tema till fiske. Avsikten med denna diskussion om fiskemöjligheter i bestånd som delas mellan EU och Storbritannien är att rådet ska ges möjlighet att lämna synpunkter inför de kommande förhandlingarna om fiskemöjligheter nästa år. Kommissionen företräder EU i förhandlingarna. Utgångspunkten är handels- och samarbetsavtalet mellan EU och Storbritannien. Förhandlingsresultatet kommer sedan att föras in i EU:s kvotförordning för Nordostatlanten, som beslutades vid jordbruks- och fiskerådsmötet i december.

Det är fråga om ett stort antal bestånd som delas mellan EU och Storbritannien. Relationen mellan parterna på fiskeområdet är som ni vet komplicerad. Diskussioner kan därför väntas vad gäller både fångstnivåer och olika villkor för fiskets bedrivande, inte minst i Keltiska sjön, där beståndssituationen är problematisk. Sverige har ett begränsat fiske inom ramen för detta avtal, men för svenska fiskare är det även i fortsättningen viktigt att säkra tillgången till brittiska vatten i Nordsjön för fiske av till exempel sill, makrill och tobis. För Sveriges del diskuteras dock de viktigaste fiskarna inte bilateralt med Storbritannien utan tillsammans med flera parter, däribland Norge.

Regeringen anser att de bilaterala förhandlingarna ska ske utifrån målen och principerna i den gemensamma fiskeripolitiken och handels- och samarbetsavtalet samt att likabehandling och möjligheter till fortsatt flexibilitet mellan områden är viktiga frågor. Det är särskilt viktigt för att säkerställa att svenska fiskare kan fortsätta att ha tillgång till brittiska vatten för det fiske där det finns en tradition av detta.

Anf. 25 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Vänsterpartiet hade en avvikande ståndpunkt när vi diskuterade EU:s fiskeripolitiska mål och principer, som är grunden för förhandlingarna med Storbritannien vid det här tillfället. Jag vill passa på att påpeka att vi i Vänsterpartiet trots allt vill ha vissa förändringar i detta och att vi menar att man behöver skydda ålen på ett mycket tydligt sätt, vilket regeringen inte lyssnade på vid det tillfället. Vi kommer tillbaka till ålen senare på dagordningen. Men när man diskuterar fångster och liknande med Storbritannien tycker jag att det är viktigt att försöka minska fiskekvoterna och skydda ålen. Jag hoppas att regeringen tar med sig det.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:
Ska vi tolka detta som en avvikande ståndpunkt?

Anf. 27 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):
Det får jag återkomma till när statssekreteraren har svarat.

Anf. 28 MARIA GARDFJELL (MP):
Från Miljöpartiets sida har vi i tidigare ståndpunkter pekat på att man behöver hålla sig till det som forskningen redovisar och inte fiska ut vattnen. Men det som jag noterar är att ståndpunkten relativt sett är mycket tydligare än ståndpunkter brukar vara när det gäller svenska vatten. Vi får väl också höra lite grann om resonemangen här från statssekreteraren.

När det gäller ålen hoppas jag verkligen att den kommer upp under Övriga frågor. Det är ju en informationspunkt, men jag skulle vilja återkomma om det under den punkten.

Anf. 29 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:
Herr ordförande! Tack för frågorna!
Jag ska säga om ålen att nu efter brexit är den inte en gemensamt förvaltd art. Vi kommer att komma tillbaka till diskussion om ålen, men det är därför vi inte skriver något om den här och jag heller inte sa något om den i mitt inledande anförande. Dock är det viktigt, och jag tror att vi kommer att komma tillbaka till det ämnet sedan. Vi har ju en Övriga frågor-punkt, och jag tänker att jag kan återkomma till det ämnet då.

I övrigt är det så att de principer som gäller för den gemensamma fiskeripolitiken finns inskrivna i det handels- och samarbetsavtal som vi håller oss till i de här förhandlingarna. Det är en gemensam grund vi har att stå på där. Sedan kommer det att bli svåra förhandlingar ändå, så är det ju, men den vetenskapliga grunden finns också inskriven i avtalet och är något som bägge parter har att förhålla sig till.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:
Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.
Vi går vidare till dagordningspunkt 5, EU–Norge och kuststaterna: årliga samråd för 2023. Det är också en diskussionspunkt.

Anf. 31 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:
Herr ordförande! Avsikten med denna dagordningspunkt är att rådet ska lämna synpunkter till kommissionen inför kommande förhandlingar mellan EU och Norge och mellan EU och andra kuststater i Nordostatlanten om fiskemöjligheter för gemensamma bestånd för 2023. På samma sätt som i förhandlingarna med Storbritannien är det kommissionen som företräder EU i förhandlingarna. Förhandlingsresultatet beslutas sedan i samband med EU:s kvotförordning för Nordostatlanten på jordbruks- och fiskerådsmötet i december.

Förhandlingarna med Norge styrs av olika ramavtal mellan EU och Norge som rör fisket i Nordsjön och Skagerrak. Sedan briterernas utträde ur EU delas bestånden i Nordsjön mellan EU, Storbritannien och Norge.

Fiskemöjligheterna kommer att beslutas i trilaterala konsultationer mellan dessa länder.

Mellan EU och Norge är det därför framför allt tillträde till varandras vatten och utbyte av fiskemöjligheter liksom fiskemöjligheterna i Skagerrak som kommer att vara huvudfokus. I konsultationerna med Norge är det arterna i Skagerrak såsom räka, sill, torsk, kolja, vitling, rödspätta och skarpsill som är av stort intresse för Sverige.

Förhandlingarna mellan kuststater avser fastställande av fiskemöjligheter för makrill, blåvitling, atlantoskandisk sill och kungsfisk. Sedan flera år tillbaka har kuststaterna inte lyckats enas om kuststatsavtal för dessa bestånd. Detta beror på att kuststaterna inte kan enas om hur bestånden ska fördelas. Frågan om fördelning kommer därför att fortsätta vara en utmaning även framöver.

Sedan utträdet ur EU är Storbritannien en ny självständig kuststat och kommer att delta i samarbetet tillsammans med EU, Norge, Ryssland, Färöarna, Grönland och Island.

Regeringen anser generellt att EU i förhandlingarna ska sträva efter att uppnå målen och principerna i den gemensamma fiskeripolitiken, inte minst målet om maximal hållbar avkastning. Utöver detta anser regeringen att det är viktigt att bevara den traditionella fördelningen av fiskemöjligheter mellan parterna liksom tillträde till varandras vatten. Det är också en viktig förutsättning för att bevara det svenska traditionella fisket.

Anf. 32 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Eftersom regeringens övergripande inställning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer och att man ska sträva efter det i konsultationer med tredjeländer vill jag även denna gång hänvisa till vår tidigare avvikande ståndpunkt i frågan. Jag anmäler ingen avvikande ståndpunkt nu, för det här är ju beslutat. Men vi hade väldigt många synpunkter på den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer.

Anf. 33 MARIA GARDFJELL (MP):

Jag har bara en kompletterande fråga om hur regeringen ser på situationen för torsken i Skagerrak och om det finns risk att vi med de föreslagna åtgärderna får en fortsatt negativ trend.

Anf. 34 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Ordförande! Jag har fått en fråga tillskickad från vår fiskepolitiska talesperson Roland Utbult. Det är en fråga som jag inte har koll på själv, erkännes direkt – en av mina många brister.

Det gäller byten för arktisk torsk. Om det är så att det som byts bort från EU för att möjliggöra EU-fiske på arktisk torsk innefattar svenska fiskemöjligheter bör också svenskt fiske få möjlighet att fiska arktisk torsk. Annars bidrar vi bara till en omfördelning från EU till *ett* holländskt storrederi.

Anf. 35 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Herr ordförande! Jag tackar för kloka frågor, framför allt om torsken här på slutet.

Jag kommer att lämna över några av de specifika frågorna om bestånd till en kunnig medarbetare som kan säga mer där.

Vad gäller principen om den gemensamma fiskeripolitiken ska jag bara förtydliga att detta noteras, men det är nu den rättsliga ram vi har att förhålla oss till i dessa förhandlingar.

Frågorna om torsk lämnar jag över.

Anf. 36 Ämnesrådet KARIN VICTORIN:

När det gäller torsken i Skagerrak, som är ett delat bestånd mellan Skagerrak och Nordsjön, har Internationella Havsforskningsrådet lämnat ett råd om maximal hållbar avkastning som är utgångspunkten i förhandlingarna eftersom även Norge har åtagit sig att följa den målsättningen.

Enligt rådgivningen från Internationella Havsforskningsrådet befinner sig beståndet under säkra biologiska gränser nu, men om man följer MSY-nivån ska beståndet hamna över säkra biologiska gränser. Men eftersom beståndet just nu är under säkra biologiska gränser kommer EU att förorda att man ska följa EU:s fiskeripolitik, som är strängare, det vill säga att man ska följa det undre intervallet. EU:s ståndpunkt kommer alltså att vara en nivå under MSY, men det är osäkert om man kommer att nå ända fram i detta.

När det gäller utbytet av arktisk torsk är vår ståndpunkt sedan många år tillbaka att det måste finnas en balans mellan dem som får arktisk torsk och dem som betalar för det. Sverige betalar i väldigt begränsad omfattning, men enligt den kutym som finns ska man också se till hur avtalet mellan EU och till exempel Norge kommer EU till del i stort. Det ska finnas någon form av lojalitet. Men vi håller absolut med om att det måste finnas en balans. Vi hör ju till dem som försöker begränsa att utbytet sker från länder som inte får någon del av den arktiska torsken, och Sverige har historiskt sett inte ett fiske av arktisk torsk.

Anf. 37 MARIA GARDFJELL (MP):

Jag vill bara poängtera att Miljöpartiet inte har någon avvikande ståndpunkt här. Vi hoppas verkligen att EU kommer att hålla linjen om att inte acceptera för höga kvoter på torsk i Skagerrak.

Men det som är det allra viktigaste är att få till stånd en systemförändring för framtiden så att vi får en ekosystembaserad förvaltningsprincip och att ICES framöver får ett uppdrag från EU och medlemsländerna att ta fram underlag för hur ekosystembaserade nivåer ligger, inte bara hålla sig till maximalt hållbart fiske.

Jag slutar här i riksdagen denna dag, men jag hoppas verkligen att det här är en fråga som kommer att tas vidare under nästa mandatperiod.

Anf. 38 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Jag noterar detta. Vi ser nog alla fram emot nya utmaningar under kommande mandatperiod.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Övriga frågor. Det är en informationspunkt.

För kännedom: Vi brukar inte skicka ut den typen av information, men det finns möjlighet för kansliet att skicka den skriftliga informationen till den ledamot som så önskar.

Anf. 40 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Herr ordförande! Vi har ett antal övriga frågor på dagordningen. Eftersom vi redan har noterat att det finns ett intresse för ål tänker jag att jag säger något om det, och sedan är jag såklart beredd att svara på frågor.

Kommissionen har som övrig fråga tagit upp det europeiska ålbeståndets framtid och behovet av åtgärder för att påskynda återhämtningen av ål. Diskussionen är ett led i en konsultationsprocess som kommissionen initierat under året där olika intressenter har ingått, bland annat regionala grupper som Baltfish och olika intresseorganisationer.

Som ni vet är ål en komplex art eftersom den är långlivad och rör sig mellan stora områden och därför påverkas av en mängd olika faktorer. Det är dock tydligt att ålbeståndet har minskat kraftigt och att beståndssituationen är allvarlig.

Regeringens övergripande inställning är att återhämtning av det europeiska ålbeståndet är en gemensam och gränsöverskridande angelägenhet som kräver effektiv samordning av insatser över hela artens utbredningsområde och under samtliga livsstadier. Det finns annars en risk att effekten av nationella åtgärder minskar eller helt uteblir.

Regeringen anser att det ska finnas möjlighet till ett begränsat ålfiske för att bland annat värna det småskaliga kustnära ålfiskets kultur och tradition. Regeringen anser även att det är viktigt att kommissionen utifrån resultaten från utvärderingen av EU:s ålförordning och de nationella förvaltningsplanerna skyndsamt vidtar långsiktiga åtgärder genom en översyn av EU:s befintliga ålförordning samt särskilt prioriterar uppföljningen och efterlevnaden av de nationella ålförvaltningsplanerna.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Jag påminner ledamöterna om att det här är ett informationsärende.

Anf. 42 MARIA GARDFJELL (MP):

Det är ett informationsärende, och då passar man kanske på att få lite information.

Jag har en fråga till statssekreteraren. Den 2 september i år genomfördes ett möte i Prag om just ålfrågorna. Då diskuterades också situationen som statssekreteraren tog upp – den allvarliga situationen för arten ål, den europeiska ålen.

Kommissionen har enligt uppgift begärt att medlemsländerna nästa vecka ska komma med konkreta förslag på hur man ska rädda ålen. Det här borde kanske ha varit uppe på dagordningen i dag, men det är det inte. Därför kanske det är en annan process.

Det är ju väldigt glädjande att man från regeringens sida ser att det behöver vara en restriktiv hållning. Vi i Miljöpartiet har dock tidigare framfört avvikande ståndpunkter här i EU-nämnden om att ålfisket bör förbjudas helt med anledning av att ålen är kraftigt utrotningshotad, inte bara i Sverige utan i hela Europa. Ett sådant förbud skulle också innebära att ålar inte kan planteras ut i svenska vattendrag, eftersom de ju fiskas såväl i andra EU-länder som i Storbritannien. Det är oerhört viktigt att man från regeringens sida verkligen säkerställer alla de möjliga konkreta förslag som behövs för att rädda ålen.

En sak som jag tycker är ganska anmärkningsvärd är att vi i Sverige själva nu motiverar ålfisket längs kusterna med att vi har en tradition och med att vi äter ål på julbordet och har ålagillen. Det må vara hänt, men varför exporterar vi stora mängder ål till andra EU-länder, bland annat till Estland? Det är helt obegripligt.

Det finns verkligen stor anledning att fundera på vilka konkreta åtgärder som kan införas med ett bredare tänk än det som har funnits tidigare.

Anf. 43 JOHN WIDEGREN (M):

Ordförande! Jag vill också passa på att ställa en fråga när jag ändå har chansen.

Det är ingen hemlighet att vi från Moderaterna tycker att ålafisket är viktigt både för det småskaliga fisket och för det kulturella värde som det har. Jag har en fråga som gäller den nya fiskestoppsperiod som man tog beslut om. Finns det någon konsekvensanalys av vad detta innebär för det svenska småskaliga ålafisket?

Anf. 44 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Herr ordförande! Jag tackar för frågorna.

Jag börjar med Marias frågor. Sverige har skickat in synpunkter via Baltfish, som har varit ett rådgivande organ i dessa konstellationer. Därför är vår uppfattning att dessa synpunkter redan är inskickade i det forumet.

Vad gäller det begränsade fiske som ändå sker i Sverige och den stängningsperiod som John refererade till är det Havs- och vattenmyndigheten som har i uppdrag att reglera det svenska ålfisket. Det är också de som har gjort bedömningar av vilken period som är lämplig och konsekvenserna av detta. De bedömningarna har jag inte med mig här i pappersform, men det är HaV som är vår expertmyndighet och som har gjort dessa bedömningar.

Nuvarande stängningsperiod är september–november. Detta bygger på bedömningen att det är då som ålen ska ha störst möjlighet att vandra från Östersjön till Sargassohavet.

Det förekom också en fråga, eller referens, i den här diskussionen, som har funnits över tid, om varför man inte bara stoppar fisket helt. Det är väl helt enkelt så att det inte har funnits något stöd inom EU för att helt stoppa fisket.

Som jag sa i min inledande kommentar är det oerhört många olika faktorer som påverkar ålbestånden. I vissa delar finns det andra faktorer som är ännu viktigare att reglera. Vi vill, som jag också sa, gärna se att EU:s ålförordning ses över och skärps, men minst lika viktigt är att säkerställa att genomförandet på nationell nivå är gott. Där tror vi att det

finns väldigt mycket att göra för att säkerställa att detta sammantaget får en god effekt och att ålen får möjlighet att återhämta sig. Det är dock en art som lever väldigt länge, så effekterna behöver bedömas över längre tid än när det gäller vissa andra arter.

2021/22:56
23 september

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Med dessa ord tackar vi statssekreteraren med medarbetare för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde. Vi önskar naturligtvis statssekreteraren all lycka och välgång i framtiden och tackar för gott samarbete med EU-nämnden.

Anf. 46 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON:

Herr ordförande! Jag tackar nämnden och önskar trevlig helg så småningom. Stort lycka till under den nya mandatperioden!

§ 3 Konkurrenskraft – inre marknad och industri
Statssekreterare Emil Högborg
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft den 9 juni 2022
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft den 29 september 2022

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreteraren och hans medarbetare välkomna till dagens EU-nämndssammanträde. Vi inleder med återrapport från möte i rådet den 9 juni 2022.

Anf. 48 Statssekreterare EMIL HÖGBERG:

Ordförande och ledamöter! Det hölls, som nämntes, ett möte i konkurrenskraftsrådet den 9 juni där Sverige representerades av statssekreterare Krister Nilsson från Utrikesdepartementet. På det mötet diskuterades direktivet om konsumentkrediter samt halvledarakten och stärkandet av motståndskraften i strategiska industriella ekosystem. Ni i nämnden har fått en skriftlig rapport, och om ni inte har några frågor eller vill att jag säger någonting mer hänvisar jag i första hand till den.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Förordningen om krisinstrument för den inre marknaden. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 50 Statssekreterare EMIL HÖGBERG:

Ordförande! Bakgrunden till det förslag som kommissionen har presenterat är förstas de erfarenheter som vi har inom EU från covid-19-pandemin. Den visade på sårbarheter och ett behov av att öka den inre marknadens motståndskraft mot kriser.

Särskilt i kristider är det viktigt att värna principerna om fri rörlighet och stärkt samordning för att motverka störningar i leveranskedjor och varaktiga ekonomiska konsekvenser för företagen. Därför har regeringen sagt att man välkomnar ansatsen i förslaget till förordning om att säkerställa en väl fungerande fri rörlighet på den inre marknaden även i tider av kris.

Förslaget presenterades så sent som i måndags, och det ska diskuteras på konkurrenskraftsrådets möte nästa vecka. Man kan säga att det består av tre delar: ett krisinstrument, en så kallad omnibusförordning och ett omnibusdirektiv.

I instrumentet föreslås tre krislägen som sedan styr vilka åtgärder som blir tillämpliga. Det rör sig om en beredskapsfas, en vaksamhetsfas och en krisfas. De första två faserna aktiveras av kommissionen efter samråd med medlemsstaterna. Krisfasen aktiveras av medlemsstaterna efter förslag från kommissionen.

Det finns en lista på åtgärder som hindrar den fria rörligheten och som medlemsstaterna inte får införa under en kris. Man får till exempel inte införa exportrestriktioner på strategiska varor och tjänster.

Vidare föreslås åtgärder rörande beredskapsplanering där kommis-

sionen kan uppmana medlemsstaterna att samla in information och upprätta lager för varor av strategisk betydelse. Det finns även förslag på åtgärder för att säkerställa tillgången på strategiska varor och tjänster under en kris.

Konsekvenserna av det här förslaget, som kom i måndags, behöver förstås analyseras i sin helhet. Det handlar till exempel om de ekonomiska konsekvenserna för staten och näringslivet och om hur den inre marknaden och den externa handeln påverkas. Medlemsstaternas inflytande, förhållandet till nationell kompetens, försvars- och säkerhetspolitiska aspekter och subsidiaritetsprincipen behöver också analyseras noga.

Vid mötet nästa vecka avser regeringen att framhålla att det är viktigt att säkerställa EU:s öppna marknadsbaserade ekonomi, tillväxt och konkurrenskraft samtidigt som EU:s motståndskraft vid kriser stärks. Vidare anser regeringen att det är av vikt att eventuella åtgärder är ändamålsenliga och att de på ett effektivt sätt bidrar till att säkra den fria rörligheten och mildra effekterna av eventuella framtida kriser.

Åtgärderna ska förstås också vara proportionerliga, icke-diskriminerande, förutsägbara, konkurrensneutrala och praktiskt genomförbara utan att i för hög grad riskera företagens handlingsfrihet. Åtgärderna får inte skapa onödig administrativ börda eller hämma innovationskapaciteten. De får förstås inte heller påverka EU:s arbete och trovärdighet i WTO negativt.

Anf. 51 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för genomgången av ärendet!

Jag kan från Centerpartiets sida inte nog instämma i vikten av att säkerställa fri rörlighet på den inre marknaden; det fick vi ju bistert erfara när pandemin bröt ut.

Jag har en fråga som rör definitionen av kris. Detta är ju centralt i förordningen, eftersom denna definition lägger grunden för när och hur nödåtgärder kan aktiveras. Som den är formulerad nu innefattas alla händelser som är exceptionella, oväntade och plötsliga och som är orsakade av en naturlig eller mänsklig faktor samt händelser som är av extraordinär skala. Dessa händelser kan ha sitt ursprung både inom och utom EU.

Det är en oerhört bred definition. Det kan ju finnas både risker och möjligheter med detta, och jag skulle vilja höra hur regeringen har resonerat kring den breda definitionen och om det finns några diskussioner om att förtydliga när och var den i så fall kan aktiveras.

I sammansättningen av det rådgivande organet, vars input ska ligga till grund för om kommissionen kommer att sätta igång eller trigga ett nödläge, ska man motta input formellt av medlemsstaternas representanter. Många gånger kan det vara i andra delar av samhället som signalerna kommer i ett första skede. Jag funderar på om det finns möjlighet att utvidga vilka som kan göra inspel eller om man förväntar sig att det är medlemsstaterna som i sin roll tar till sig den information som kan behövas.

Anf. 52 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Det här är en första diskussion om en av många viktiga frågor som EU har att hantera framöver. Jag tycker att ståndpunkten från regeringen är bra. Moderaterna välkomnar också det här initiativet.

Det är viktigt att EU drar lärdomar av den pandemi som vi nyss har genomlevt. Men som statssekreteraren och även kommissionen är inne på är det också viktigt att bibehålla marknadens funktionssätt. Syftet är alltså gott. Vi behöver förbättrad krishantering, och vi behöver se till att ha bättre tillgång till krisrelevanta varor och tjänster samt ha färre hinder för fri rörlighet för varor, tjänster och personer. Det sa statssekreteraren också.

Det här är en första diskussion. Men det blir en fråga för det svenska ordförandeskapet att hantera. Då är det viktigt att Sverige är tydliga, spelar in våra synpunkter så tidigt som möjligt och markerar de viktigaste delarna.

Jag vill också passa på att säga att den övergripande målsättningen med instrumentet måste vara att garantera marknadens funktionssätt även i kristider. Det sa statssekreteraren; han kanske använde några andra ord, men jag tror att vi är helt överens om det. Instrumentet får inte bli ett verktyg för detaljstyrning från politiskt håll. Det tycker jag att regeringen fångar bra i sin ståndpunkt. Det är viktigt, eftersom vi ibland ser att kommissionen går in med för mycket detaljstyrning. Det är viktigt att Sverige är tydligt med att åtgärderna ska vara förutsägbara och proportionella.

Jag tänker lyfta upp några saker i ståndpunkten. Det är egentligen bara medskick eller förstärkningar. Regeringen skriver bland annat att det är viktigt att det inte riskerar att påverka handlingsfriheten eller innebära stora kostnader för företagen. Det är en viktig sak att ha med sig, just erfarenhetsmässigt. Vi såg under pandemin hur viktiga företagen var genom deras omställning för att hjälpa till att hantera krisen. Det är viktigt att ha med sig, så att det nya instrumentet inte sätter käppar i hjulen vid nästa kris – vad den nu kommer att vara.

Jag vill också, precis som Annika Qarlsso, lyfta fram vikten av att definiera vad en kris är. Jag vill lägga till vilka det är som ska omfattas av detta. Det är väl också det regeringen menar när man använder ordet förutsägbara.

Det här är som sagt en första diskussion. Mycket analys återstår att göra. Men jag har förstått det som att regeringen tillsammans med andra medlemsstater skrev ett brev där man också lyfte fram vikten av att förslaget är välavvägt och proportionerligt. Jag skulle vilja höra om regeringen redan har gjort någon analys av om det brevet haft någon inverkan på det förslag som vi nu ser.

Anf. 53 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Den inre marknaden är till viss del komplicerad. Som flera redan har påpekat kunde vi under krisen se att det fick stora konsekvenser när den inre marknaden inte fungerade. Och när den inre marknaden väl fungerade gjorde det att vi fick bättre tillgång till de material som behövdes under coronakrisen. Men samtidigt kan vi se att den inre marknaden ibland går före de nationella behoven, till exempel när det gäller att säkerställa folkhälsa eller bara basala behov.

Vi ser också att den inre marknaden innebär att varor transporteras inom Europa, och ibland väldigt långa sträckor. När vi pratar om den inre marknaden är det därför otroligt viktigt att försöka hitta verktyg som även i kris gör att man kortar ned leveranskedjor, för klimatets skull men också för att få en bra tillgång.

Jag har ingenting att invända mot regeringens ståndpunkt och har inga tillägg. Jag tycker att regeringen har fångat ganska bra hur viktigt det är att medlemsstaterna också har egna fungerande marknader. Vi kan inte ha en inre marknad som sätter käppar i hjulen för de nationella marknaderna och för det nationella självbestämmandet. Det tycker jag att regeringen har fångat bra.

Anf. 54 MARIA GARDFJELL (MP):

Jag vill tacka statssekreteraren.

Det här är en oerhört viktig fråga. Miljöpartiet har inga synpunkter på regeringens ståndpunkt i sak. Men jag tror att det är viktigt att lyfta blicken och att också på ett bredare perspektiv titta på hur vi kan åstadkomma minskad sårbarhet, ökad resiliens och ökad robusthet i både produktion och konsumtion av varor och tjänster.

Vi har ett enormt beroende av varor och även arbetskraft och andra tjänster både inom den inre marknaden och i exportsammanhang. När man jobbar med beredskapsfrågorna för att minska krissituationen inom handeln kan man också på ett tydligare sätt se hur de går hand i hand med den gröna omställningen. Det tycker jag att regeringen naturligtvis alltid ska lyfta fram. Man har också lyft fram det många gånger tidigare.

Det var bara en kommentar från Miljöpartiet.

Anf. 55 Statssekreterare EMIL HÖGBERG:

Ordförande! Tack för frågorna och för inspelen, som alla var relevanta och intressanta!

Den första frågan handlade om definitionen av en kris. Hur den görs är förstås väldigt viktigt. Jag håller med om att det finns mer att analysera där. Man har sagt att det ska vara en kris som är plötslig, som är oförutsedd och som kan ske både innanför och utanför unionen. Man hänvisade till några exempel i omvärlden, till exempel den brist på modersmjölksersättning som under en period rådde i USA. Det är en sak som behöver analyseras vidare och bevakas från svensk sida, så att det blir på det lite mer förutsägbara sättet som jag var inne på i mitt första anförande.

Vad gäller möjligheten till insyn från näringslivet för att följa det rådgivande organet är det sagt att observatörer ska bjudas in från inte bara Europaparlamentet, EES- och Eftaländerna utan också från näringslivet. Men det är förstås någonting som vi måste bevaka.

Jag fick också en fråga om brevet från mars 2022 har fått någon synbar effekt. Det handlar lite om att tidigt försöka markera svenska positioner. Som vi har varit inne på delar vi synen på de flesta av dem. Huruvida det hade effekt eller inte är svårt att veta. Men det kvarstår naturligtvis en del oro som den svenska regeringen kommer att behöva bevaka i det fortsatta arbetet.

Jag tror att det var svar på de rena frågorna. Jag tackar också Ilona Szatmari Waldau och Maria Gardfjell för inspelen.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går in på dagordningspunkt 4, Förordningen om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för hållbara produkter och om upphävande av direktiv 2009/125/EG. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 57 Statssekreterare EMIL HÖGBERG:

Ordförande! Vid rådsmötet kommer också en debatt att hållas om förslaget till förordning om ekodesign för hållbara produkter. Regeringen välkomnar förslaget och ser det som en viktig del i att nå EU:s miljö- och klimatmål. Rätt utformat tror vi att förslaget på ett kostnadseffektivt sätt kan bidra till omställningen till en grön och mer cirkulär ekonomi.

Det är förstås viktigt att förslagets dubbla målsättning om både förbättring av produkternas hållbarhet och harmonisering av den inre marknaden hanteras tillsammans för att det ska bli ett välbalanserat förslag.

Regeringen anser också att det är viktigt att förslaget blir ambitiöst, tydligt och rättssäkert utformat och att det blir förutsägbart för alla dem som kommer att jobba med de här produkterna, så att man kan veta vilka krav som ställs på dem. Det kommer att bidra till att öka takten i den gröna och digitala omställningen och utjämna konkurrensvillkoren på den inre marknaden.

Regeringen anser också att kommissionens genomförandebefogenheter i förslaget ska vara proportionerliga och fylla sitt syfte. Väsentliga parametrar ska i så stor utsträckning som möjligt regleras i ekodesignförordningen, och tillräckligt inflytande ska ges till medlemsstaterna.

Regeringen välkomnar förslaget om produktpass och anser att det är viktigt att dessa säkerställer spårbarhet och ger korrekt och viktig information. För en välfungerande inre marknad och en fri och rättvis handel är det viktigt att produktpassen får en utformning som inte motverkar den fria rörligheten för varor och gemensamma principer för internationell handel. Det här förslaget ansluter till flera andra lagstiftningar. Regeringen anser att det är viktigt att dessa är samstämmiga och att det är tydligt hur de förhåller sig till varandra.

Anf. 58 BENGT ELIASSON (L):

Ordförande! Tack för dragningen, statssekreteraren!

Det här är ganska intressant. Jag kan tycka att det blir ett spännande arbete framåt i de här frågorna. Jag har bara en liten fråga eller synpunkt när det gäller regeringens syn. Här talar man mycket om den inre marknaden, konkurrenskraft, handelsperspektivet och företagsperspektivet. Det är naturligtvis väldigt viktigt ur en produktions- och handelssynvinkel.

Jag tänker på ett medskick om konsumentperspektivet och kopplingen till universell utformning, så att tillgängligheten för samtliga medborgare inom hela unionen fastställs och att det tas med i utvecklingsarbetet av ett sådant här viktigt och bra framtida arbete. Då kan EU:s roll i världen stärkas ännu mer när det gäller de perspektiven.

Anf. 59 Statssekreterare EMIL HÖGBERG:

Ordförande! Tack, Bengt Eliasson, för inspelet och frågan! Det är en fråga som handlar om såväl konkurrenskraft och handel, som miljöomställning och konsumentperspektivet. Det är möjligt att det blev lite mer fokus på det första med tanke på var jag kommer från. Men det är klart att alla de tre perspektiven hanteras i den här lagstiftningen och är sådant som regeringen behöver ta hänsyn till i det fortsatta arbetet.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 5, Övriga frågor. En kansli kommentar är: För mer information om dp 6 se den kommenterade dagordningen. I övrigt gäller det alltså en europeisk allians för omvandlingsteknik. Önskar statssekreteraren kommentera?

Anf. 61 Statssekreterare EMIL HÖGBERG:

Om det finns önskemål.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att så inte är fallet.

Vi noterar och tackar för informationen.

Därmed tackar vi statssekreteraren med medarbetare för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde. Vi tackar också för gott samarbete under mandatperioden och önskar statssekreteraren varmt lycka till i framtiden. Vi är glada att du är den som får avsluta den här mandatperiodens sista EU-nämndssammanträde med din närvaro. Du får därför ett extra stort tack från oss just i dag.

Anf. 63 Statssekreterare EMIL HÖGBERG:

Tack själv! Och jag kvitterar tacket till er alla.

Innehållsförteckning

§ 1 Transport, telekom och energi

	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	1
Anf. 5 JESSIKA ROSWALL (M).....	2
Anf. 6 ANNIKA QARLSSON (C).....	3
Anf. 7 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	3
Anf. 8 MARIA GARDFJELL (MP).....	3
Anf. 9 BENGT ELIASSON (L).....	3
Anf. 10 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	4
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	4

§ 2 Jordbruks- och fiskefrågor

	5
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 13 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON.....	5
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 15 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON.....	5
Anf. 16 JOHN WIDEGREN (M).....	6
Anf. 17 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	6
Anf. 18 MARIA GARDFJELL (MP).....	6
Anf. 19 ANNIKA QARLSSON (C).....	7
Anf. 20 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON.....	7
Anf. 21 Departementsrådet LARS OLSSON.....	8
Anf. 22 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON.....	8
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 24 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON.....	9
Anf. 25 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	9
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 27 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	10
Anf. 28 MARIA GARDFJELL (MP).....	10
Anf. 29 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON.....	10
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 31 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON.....	10
Anf. 32 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	11
Anf. 33 MARIA GARDFJELL (MP).....	11
Anf. 34 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	11
Anf. 35 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON.....	12
Anf. 36 Ämnesrådet KARIN VICTORIN.....	12
Anf. 37 MARIA GARDFJELL (MP).....	12
Anf. 38 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON.....	12
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 40 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON.....	13
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 42 MARIA GARDFJELL (MP).....	13
Anf. 43 JOHN WIDEGREN (M).....	14
Anf. 44 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON.....	14

Anf. 45 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 46 Statssekreterare OSKAR MAGNUSSON.....	15

2021/22:56
23 september

§ 3 Konkurrenskraft – inre marknad och industri

	16
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 48 Statssekreterare EMIL HÖGBERG	16
Anf. 49 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 50 Statssekreterare EMIL HÖGBERG	16
Anf. 51 ANNIKA QARLSSON (C).....	17
Anf. 52 JESSIKA ROSWALL (M).....	18
Anf. 53 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	18
Anf. 54 MARIA GARDFJELL (MP).....	19
Anf. 55 Statssekreterare EMIL HÖGBERG	19
Anf. 56 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 57 Statssekreterare EMIL HÖGBERG	20
Anf. 58 BENGT ELIASSON (L)	20
Anf. 59 Statssekreterare EMIL HÖGBERG	21
Anf. 60 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 61 Statssekreterare EMIL HÖGBERG	21
Anf. 62 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 63 Statssekreterare EMIL HÖGBERG	21